

Lopen langs de Tjonger

Etappe 1

Afstand: 15,5 km.

Start: Oosterwolde, bushalte Drie Tolhekken

Einde: Oldeberkoop, bushalte Provinciale weg

Afstand: 15,5 km.

Parkeren: Kleine parkeerplaats op de Balkweg, waar deze de Tjonger kruist.

Navigatie: even voorbij Balkweg 11, 8435 VP Donkerbroek.

Volg de routebeschrijving vanaf *

OV Start: Bushalte Drie Tolhekken, Oosterwolde

OV Einde: Bushalte Provinciale weg, Oldeberkoop. Terug met lijn 16 richting Oosterwolde, overstappen bij Busstation Oosterwolde op lijn 14 richting Drachten.

Routebeschrijving

Vanaf de bushalte de Nanningaweg oversteken en het fietspad op. Bij de fietswijzer RA richting Donkerbroek. Je komt uit bij Sluis III waar de Tjonger zich afsplitst van de Opsterlandse Copagnonsvaart.

Vóór het Tjongerkanaal LA, graspad. Je loopt onder het viaduct van de N381 door.

Aan je linkerhand passeer je een bosperceel en het Kleindiep, een oude natuurlijke beek die in de Tjonger uitmondt.

Kijkpunt 1: Terug in de tijd bij Lochtenrek

Op de plek waar het Kleindiep in de Tjonger stroomt bevond zich in de prehistorie een doorwaadbare plaats. Deze oversteekplaats wordt al sinds mensenheugenis Lochtenrek genoemd.

Aan het eind van de laatste ijstijd trokken groepen jagers-verzamelaars achter kudde rendieren aan door de Noord-Europese laagvlakte. Deze groepen behoren tot de Hamburgcultuur. Daar werd voor het eerst een kampement van deze oerjagers aangetroffen. Vanaf 1930 zijn bij Lochtenrek archeologische resten van hun doorgangskampen gevonden, zoals een haardplaats en vuurstenen werktuigjes. Het gebied is in 1974 geregistreerd als archeologisch monument. Om de herinnering aan deze plek levend te houden heeft de N381-brug over de Tjonger de naam Lochtenrek gekregen.

Loop verder RD. Bij de brug de Balkweg oversteken en door het metalen hek het wandelpad vervolgen..

** Over de brug heen is de parkeerplaats. Als je hier de auto hebt staan, loop je de brug over en ga je RA door het metalen hek.*

Je komt langs een gemaaltje. Bij het naderen van de tweede brug schittert links tussen de bomen een plas. Even verder kijk je uit over het beekdal waar de Oude Tjonger doorheen slingert. De met bos begroeide heuveltjes langs het kanaal behoren tot de Tjongerwallen.

Kijkpunt 2: Tjongerwallen

Tussen Donkerbroek en Makkinga wordt de Tjonger omlijst door de Tjongerwâllen. Deze met bos begroeide heuvels herinneren aan de tijd dat de Tjonger werd gekanaliseerd. De arbeiders die het kanaal aanlegden, stortten de baggerspecie aan weerskanten van het water. De wallen raakten in de loop der jaren begroeid met allerlei soorten bomen en struiken. Een ideale plek voor vogels om hun nesten te bouwen en hun jongen groot te brengen. Op de humusrijke bosbodem groeien bosanemoon, dalkruid, salomonszegel en het lelietje-van-dalen.

Steek bij de tweede brug de Prikkedam over en ga RD. Houd de Tjonger aan je rechterhand. Je komt uit bij Sluis II met sluiswachterswoning en ophaalbrug. Op het sluiseland staat een granieten monument dat de grens markeert tussen het Friese en Stellingwerfs taalgebied.

Kijkpunt 3: Tjonger of Kuunder ?

Of je nu langs de Tjonger loopt of langs de Kuunder, je loopt langs dezelfde rivier. Al eeuwen lang vormt de rivier de natuurlijke grens tussen de noordelijk gelegen Friese grietenijen en de zuidelijke Stellingwerven. Daarmee is de Tjonger tegelijk ook de taalgrens tussen het Fries en het Stellingwerfs, een variant op het Nedersaksisch. Op het eilandje tussen de twee waterlopen bij Sluis II maakt een natuurstenen monument de taalgrens zichtbaar. Op de bovenste haak staat een tekst in het Fries. De brug, de sluis en de sluiswachterswoning op de noordoever horen tot het Friese taalgebied. Op de onderste haak staat een tekst in het Stellingwerfs. De stuw op de zuidwal en de daarachter gelegen hoeve Sluiszicht horen bij het Stellingwerfse taalgebied.

Ga verder RD. Na 1,7 km. LA over een bruggetje natuurgebied Delleboersterheide in.

Kijkpunt 4: Delleboersterheide

Op de Delleboersterheide vind je een uitzichtheuvel met prachtig zicht over de heide met hier en daar een eik of een grove den. Draai je je om, dan zie je een beekdal waar een oude meander van de Tjonger doorheen kronkelt. Van oorsprong was de Delleboersterheide een turfwinninggebied. Nadat het veen afgegraven was werd het gebied gedeeltelijk gebruikt als cultuurgrasland. De Delleboersterheide is door It Fryske Gea zo goed mogelijk in de oude staat teruggebracht. Een golvend landschap met heide, vennen, veenputten en schraal grasland waar de dieren het voor het zeggen hebben.

Links zie je weer een restant van de Oude Tjonger. Loop voor het grasveld even naar links en ga bij KP 88 RA het veld over. Volg de blauwe route. Op splitsing bij KP 83 LA. Verderop met de bocht mee naar rechts.

Je komt langs een uitkijkpunt. Vanaf het bankje op de heuvel heb je een prachtig uitzicht over het beekdal. Bij KP 93 RA en door een houten hek het gebied verlaten.

Bij de asfaltweg RA. Steeds RD. Je loopt Oldeberkoop in.

De etappe stopt bij de kerk van Oldeberkoop. Wil je verder met etappe 2? Loop dan RD tot de kruising met de Heerenveenseweg en steek deze over.

Voor de bushalte ga je na de supermarkt LA. Loop dit pad, dat later onverhard wordt, helemaal uit tot de Provinciale weg. Rechts bij de rotonde bevinden zich de bushaltes.

2025/10